

Inleiding

Het zorgvuldig verwerken van persoonsgegevens is een verantwoordelijkheid van de organisatie waar je werkt en ook van jou als medewerker. Daarnaast werk je ook als regisseur in een van de aanpakken van het Actiecentrum Veiligheid en Zorg. In deze factsheet geven we een kort overzicht van verschillende termen die we kennen van de Algemene verordening Gegevensbescherming, oftewel de Avg.

Wat is Privacy?

Privacy is een grondrecht en heeft verschillende aspecten. Het houdt onder andere in het recht om met rust gelaten te worden en het recht dat niemand je huis zomaar binnenkomt. In het kader van de aanpakken hebben we het over het aspect 'informatieele privacy'. Privacy met betrekking tot de persoonsgegevens. In Europa regelt de Avg de privacyregels met betrekking tot de informatieele privacy.

Wat zijn Persoonsgegevens?

Volgens de definitie in de Avg zijn persoonsgegevens: *"alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon („de betrokkene“); als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identifier zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identifier of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon;"*

Alle informatie die iets zegt over een persoon en tevens herleidbaar is naar die persoon, is een persoonsgegeven. Het is dan ook verstandig om als uitgangspunt te nemen dat alle gegevens die je verwerkt in het kader van jouw taak als regisseur, persoonsgegevens zijn.

Wat is Verwerken?

Verwerken van persoonsgegevens is in feite alle handelingen die je kan uitvoeren met persoonsgegevens, van verzamelen tot en met vernietigen. Dit is dus een zeer ruim begrip. Handelingen die er volgens de Avg in ieder geval onder vallen zijn: het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, doorzenden, verspreiden, beschikbaar stellen, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, afschermen, wissen en vernietigen van gegevens. Met andere woorden, bij het uitvoeren van jouw werkzaamheden als regisseur ben je al snel persoonsgegevens aan het verwerken. Je bent dan gebonden aan de regels die in de Avg zijn opgenomen.

Wat is de wettelijke grondslag voor verwerking?

De Avg geeft aan dat om gegevens te mogen verwerken, er een wettelijke grondslag moet zijn. In artikel 6 van de Avg staan zes rechtsgronden opgesomd. Je mag alleen persoonsgegevens verwerken als je dat kunt scharen onder één van deze rechtsgronden. De belangrijkste rechtsgrond voor de overheid is genoemd onder letter e: *"de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;"*. Wanneer je werkzaamheden verricht voor het uitvoeren van een taak namens de overheid, dan is bovenstaande rechtsgrond de grondslag.

Toestemming is ook een grondslag op grond waarvan er gegevens mogen worden verwerkt. Binnen de aanpakken werken we bijna nooit op grond van deze rechtsgrond. Toestemming kan namelijk altijd worden ingetrokken en is daarom geen sterke grondslag om gebruik van te maken.

Daarnaast is er per aanpak een Gegevensregeling, of beter bekend 'de convenanten'. In deze regelingen zijn de uitwerking van de regels en werkzaamheden uiteengezet. Als je deze nog nooit hebt bekeken, dan is het advies om dat zeker te doen. De regelingen zijn goed leesbaar en geven antwoord op verschillende vragen die vaak leven onder regisseurs. De huidige regelingen zijn de volgende

Factsheet Privacy Aanpakken AcVZ

1. 4.1.4
- 2.
- 3.
- 4.
5. Convenant iPGA Radicalisering
6. 4.1.4
- 7.
- 8.
- 9.

Beginnelsen Avg

In het kader van jouw werkzaamheden waarbij je persoonsgegevens verwerkt, dien je altijd rekening te houden met de beginselen doelbinding en noodzakelijkheid. Er zijn nog meer beginselen die van toepassing zijn, maar deze spelen meestal de grootste rol. Wat betekenen de beginselen? Wat betreft de doelbinding houdt het in dat je de gegevens alleen verwerkt voor het doel waarvoor je ze hebt verkregen. Het doel van de aanpak staat in elke regeling of convenant. Daarnaast geldt dat de gegevens alleen verwerkt kunnen worden voor zover dat noodzakelijk is voor het doel. Hierbij kan je denken aan dat je misschien niet te veel gegevens deelt met anderen, omdat dat simpelweg niet nodig is. Het is belangrijk om de beginselen te allen tijde in het achterhoofd te houden.

Wat zijn bijzondere persoonsgegevens?

Naast 'normale' persoonsgegevens zoals naam, adres, geboortedatum, etc., zijn er ook zogeheten bijzondere persoonsgegevens. Bijzondere persoonsgegevens zijn gegevens met betrekking tot bijvoorbeeld ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid. Het uitgangspunt is dat het verboden is om deze gegevens te verwerken, tenzij er een wettelijke uitzondering is. Dat is echter zelden het geval. Houd er dus rekening mee dat deze gegevens niet in het dossier komen te staan. Hieronder wordt specifiek ingegaan op de verwerking van gezondheidsgegevens die vaker terugkomen in de dossiers.

Wat zijn gezondheidsgegevens en wanneer kan je deze verwerken?

Gezondheidsgegevens zijn volgens de Avg persoonsgegevens die verband houden met de fysieke of mentale gezondheid van een natuurlijke persoon, waaronder gegevens over verleende gezondheidsdiensten waarmee informatie over zijn gezondheidstoestand wordt gegeven. Het enkele feit dat iemand in een rolstoel zit of bij een bepaalde arts loopt is al een gezondheidsgegeven.

Zoals hierboven bij bijzondere persoonsgegevens staat aangegeven mag je gezondheidsgegevens niet verwerken tenzij:

- a. dat is toegestaan bij wet,
- b. degene om wie het gaat deze gegevens uitdrukkelijk openbaar heeft gemaakt. Hier moet je altijd voorzichtig mee omgaan, want als de betrokkene dat heeft gedaan om een bepaalde dienst te verkrijgen, dan is de openbaarmaking niet vrijwillig en dus ook niet geldig. Datzelfde geldt ook bij toestemming vragen, deze geldt niet in de relatie overheid-burger, omdat de toestemming vrijelijk en zonder dwang gegeven moet zijn,
- c. de verwerking van de gezondheidsgegevens noodzakelijk is om redenen van zwaarwegend belang.

De laatste grond wordt gebruikt door het AcVZ. Je verwerkt echter zo min mogelijk gezondheidsgegevens. Wat je mag verwerken staat in het basisdossier. Daar hebben we gekozen voor het opschrijven van de noodzakelijke gezondheidsgegevens in zogenaamde 'leken taal'. Dat houdt in dat er niet in de dossiers komt te staan welke aandoening iemand heeft, hoe hoog zijn of haar IQ is etc, maar alleen die informatie die in gewone taal noodzakelijk is om goede regie te kunnen voeren. Daarnaast ben jij als regisseur geen medicus en kan je medische informatie nooit op waarde schatten. Om die reden is een diagnose dan ook niet relevant om op te schrijven. Wel relevant is om te weten of iemand wel of niet benaderbaar is of dat je rekening moet houden met bepaalde zaken die gerelateerd zijn aan de aandoening. Dat kan je dan in 'leken taal' noteren in het dossier.

Strafrechtelijke gegevens

Strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten (we noemen dit strafrechtelijke gegevens) zijn geen bijzondere persoonsgegevens maar volgen wel een bijzonder verwerkingenregime. In de Avg, en de in Nederland geldende Uitvoeringswet op de Avg, staat dat strafrechtelijke gegevens mogen worden verwerkt, maar er zijn wel duidelijke voorwaarden. Binnen de aanpakken is het toegestaan om strafrechtelijke gegevens te verwerken, omdat de UAVG aangeeft dat dat kan, als er sprake is van een samenwerkingsverband.

Wat is een datalek en wat doe je als daar sprake van is?

Met datalek wordt bedoeld een inbreuk op de beveiliging die per ongeluk of op onrechtmatige wijze leidt tot de vernietiging, het verlies, de wijziging of de ongeoorloofde verstrekking van of de ongeoorloofde toegang tot doorgezonden, opgeslagen of anderszins verwerkte gegevens. Een datalek is dus vaak een beveiligingsincident waar persoonsgegevens bij betrokken zijn. Denk aan een email die je aan de verkeerde persoon hebt verstuurd, of een dossier wat je bent kwijtgeraakt. Als je vermoedt dat er sprake is van een datalek, neem dan zo snel mogelijk contact op met het Actiecentrum Veiligheid en Zorg.

Rechten van betrokkenen

In de Algemene verordening gegevensbescherming (Avg) staan alle verplichtingen waar een verwerkingsverantwoordelijke aan moet voldoen om persoonsgegevens te beschermen. Een van die verplichtingen is: Betrokkenen in staat stellen om op een eenvoudige manier hun rechten uit te oefenen. Voor dat doel wordt op de externe website van de gemeente verwezen naar een loket waar betrokkenen hun vragen of verzoeken kunnen indienen. Via dat loket kunnen betrokkenen hun rechten uitoefenen.

De rechten van betrokkenen zijn: Recht op informatie, inzage, rectificatie, wissing, beperking, bezwaar, niet te worden onderworpen aan louter geautomatiseerde besluitvorming (waaronder profiling).

Het is erg gebruikelijk dat subjecten gebruik maken van deze rechten, al dan niet met behulp van een advocaat. Let op dat als een subject een inzageverzoek doet, dat, bijna, alles wat betrekking heeft op deze persoon wordt overgelegd. Uiteraard worden namen van anderen wel weggelakt, maar verslagen over de persoon, e-mails etc. die moeten worden meegestuurd. Houd dat altijd in je achterhoofd bij alle verwerkingen die je doet.

Functionaris voor gegevensbescherming (FG)

Voor overheidsorganisaties is het verplicht om een interne toezichthouder aan te stellen: de functionaris voor gegevensbescherming (FG). De taken van de FG bestaan uit het houden van toezicht op de naleving van de Avg binnen de organisatie en het adviseren over de Avg. Voor het toezicht op de aanpakken die het AcVZ regisseert is de FG van de gemeente Amsterdam aangesteld.

Autoriteit Persoonsgegevens (AP)

De AP is de nationale toezichthouder. De AP is bij wet aangesteld als toezichthouder op het verwerken van persoonsgegevens. De AP adviseert ook over nieuwe regelgeving. Op de [website van de AP](#) is veel toegankelijke informatie beschikbaar. Wanneer een FG is aangesteld onderhoudt die FG de contacten met de AP. Als er sprake is van een datalek, dan moet de FG dat soms melden bij de AP. Als blijkt dat de organisatie onzorgvuldig met gegevens is omgegaan, dan kan een boete worden opgelegd door de AP. Deze boetes zijn niet mis.

Vragen

Heb je een privacy vraag die te maken heeft met de aanpakken waar jij zelf als regisseur bij betrokken bent, neem dan contact op met het AcvZ.